

Ziyaretçiler ve Çerez Kullanan Veri Sorumluları İçin Çerez Kullanım Rehberi

Önsöz

Efilli, 2019 yılında kurulan web sitelerinin uymakla yükümlü olduğu KVKK ve GDPR gibi veri koruma yasalarına uygun şekilde çerez rızası toplamayı ve yönetmeyi sağlayan bir Rıza Yönetimi girişimidir. Kullanıcıları ve şirketleri çerezler konusunda bilinçlendirmeyi misyon edinen Efilli; bilgilendirici içerikler, webinarlar ve eğitimler ile bu misyonu sürdürmektedir. Toplanan izinlerin KVKK ve GDPR'a uygun şekilde yönetilmesi ise veri toplanması ve işlenmesinden sorumlu tüm gerçek ve tüzel kişilerin sorumluluğundadır.

Verini Korum, 108 Sayılı Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Şahısların Korunmasına Dair Sözleşme'nin imzaya açıldığı 28 Ocak gününün yıldönümünde, 2022 yılında faaliyete geçmiş olan bireylerin kişisel verilerinin önemi ve üzerindeki kontrol hakkının ne anlama geldiğini keşfetmeleri, kişisel verilerine yönelen tehditlere karşı bilinçli olabilmeleri ve kişisel verilerini kendi tercih ettikleri şekilde yönetebilmelerini sağlamak için bir araya gelen ve farklı sektörlerde faaliyet gösteren ekip üyelerinden oluşan bir sosyal sorumluluk girişimidir. Bir araya gelme amacı doğrultusunda Verini Korum, kâr amacı gütmeksizin çocuklar, ebeveynler, eğitimciler, tüketiciler kısacası tüm ilgili kişileri kişisel verilerin gizliliği, korunması ve hakları konusunda bilgilendirmek ve farkındalığı arttırmak için eğitimler vermekte, haftalık bültenler yayımlayarak farkındalık artırmaya çalışmakta ve birazdan okuyacağınız ve bunun gibi çeşitli rehberler hazırlamaktadır.

Giriş

Ziyaret ettiğimiz internet siteleri bilgisayarımıza ya da akıllı telefonumuza tarayıcılar üzerinden mikro takip kodları yerleştirip bizi takip etmektedirler. Çerez adı verilen bu küçük boyutlu dosyalar internet sitesindeki tercihlerimizi hatırlamak, kullanıcı girişi yapmışsak sayfalar arası gezintilerimizde oturumumuzu açık tutmak gibi küçük ve masum amaçlardan internet sitesindeki hareketlerimizi takip etmek, ilgi alanlarımızı ve davranışlarımızı analiz etmek, kişiselleştirilmiş reklamlar göstermek gibi geniş ve ticari amaçlarla kullanılabilir. Cihazımıza çerez yerleştirilirken IP adresimizden o internet sitesi içerisindeki gezintimize kadar birçok kişisel verimiz de kayıt altına alıp işlenmektedir. Hal böyle olunca çerezler ve veri mahremiyeti kavramları sıklıkla yan yana gelmekte, çerezler veri koruma düzenlemelerinde de kendine yer bulmaktadır.

Çerezlere ilişkin yasal düzenlemeler genellikle kanun bazında değil, ülkelerin veri koruma otoriteleri tarafından alınan ilke kararları ya da yürürlüğe koydukları rehberlerle düzenlenmiştir. Ülkemizde de 20.06.2022 tarihinde Kişisel Verileri Koruma Kurumu ("Kurum") tarafından hazırlanan ve Resmi Gazete'de yayımlanan "Çerez Uygulamaları Hakkında Rehber" ("Rehber") çerezlerin tanımı, kapsamı ve uygulanmasına ilişkin kuralları düzenlemiştir.

Çerezlere ilişkin veri mahremiyeti üzerine incelemeler ya teknik ya da hukuki metinler olarak karşımıza çıkmakta. Verini Korumaya ve Efilli olarak ortaklaşa hazırladığımız bu rehberde ise çerezleri hem teknik hem hukuki hem de sektörel olarak ele alarak konuyu tüm sektörlerin ve bireylerin tek bir metin üzerinde inceleyip fikir edinerek veri mahremiyeti farkındalığına katkı sağlamayı hedefledik.

Hazırladığımız bu rehberde çerezlere ilişkin teknik tanım ve kavramlara yer verip çerezlerle ilgili hukuki düzenlemeleri ortaya koyduktan sonra hem bireylerin çerezlerle kişisel verileri işlenirken farkındalık kazanmasını hem çerezleri kullanan veri sorumlularının hukuka uygun şekilde çerez kullanmasını hem de çerezleri özellikle reklamcılık faaliyetlerinde kullanmak isteyen veri sorumlularına alternatif yöntemleri göstermeyi hedefledik.

İçindekiler

A. ÖNSÖZ	1
B. GİRİŞ	1
C. İÇİNDEKİLER	2
Ç. ÇEREZLERİ ANLAMAK: TANIM, HUKUK, TEKNİK ve SEKTÖR BAKIŞ AÇILARI	3
1. Nedir Bu Çerezler, Ne Anlamak Gerekliyor?	3
1.1. “Çerezlere onay vermek zorunda mıyım?”	3
1.2. Çerez (cookies) Nasıl Toplanmalı?	3
1.3. “Çerez politikası nedir?”	3
1.4. Çerez yönetimi platformuna sahip olmak şart mı?	4
2. Çerezler Yasal Mı? / Hangi Hukuk Kurallarına Tabi?	4
2.1. Türkiye Cumhuriyeti	4
2.2. Avrupa Birliği	5
2.3. Birleşik Krallık	6
2.4. Amerika Birleşik Devletleri	7
2.5. Kanada	9
3. Çerez Uygulamaları Hakkında Rehber Ne Diyor?	9
4. Peki Bu Kurallara Uyulmadığında Yaptırımı Nedir?	12
5. İyi ve Kötü Uygulama Örneklerine Bakalım	14
6. Çerezleri Kabul Etmek ya da Etmemek? İşte bütün mesele bu 😊	16
7. Dijital Pazarlamada Çerezlere Neden İhtiyaç Var?	18
8. Çerezsiz Bir İnternet Mümkün Mü?	18
9. İlgili Kişilere Öneriler?	18
10. İş Dünyasına Öneriler?	19
11. Çerezler Sözlüğü	20

ÇEREZLERİ ANLAMAK: TANIM, HUKUK, TEKNİK ve SEKTÖR BAKIŞ AÇILARI

1. Nedir Bu Çerezler, Ne Anlamak Gerekliyor?

Çerezler bir web sitesinin tarayıcısına bıraktığı, küçük veri dosyalarıdır. Web sitelerini ziyaret ettiğinizde cihazınıza ve size ait bilgiler tarayıcınızda depolanmaktadır. Bu küçük dosyalar, ilgili siteyi tekrar ziyaret ettiğinizde bulunarak sizi tanımlamak için kullanılıyor. Çerez izinleri kişisel verileri içerebilir ve bir araya geldiklerinde büyük bir veri oluşturabilir. Bu sebepten KVKK, GDPR gibi kanunlar tarafından rıza alması gerekmektedir. Türkiye'deki Kanuna uyumluluk üzerinde, aydınlatma yükümlülüğü temiz bir şekilde yerine getirilmelidir.

1.1. "Çerezlere onay vermek zorunda mıyım?"

Çerezleri Kabul Etmek Zorunda Mıyım? Veri sorumluları yani site sahipleri zorunlu çerezler haricindeki çerezlerin yönetimini ziyaretçilerin tercihine bırakmalıdır.. İnternet sitesinde kullanılan, zorunlu çerezler haricindeki çerezler için, kullanıcıların açık rızaları alınmalı ve istedikleri zaman rızalarını değiştirebilme olanağı sağlanmalıdır.

Bir başka deyişle çerezlerin kullanımına onay veren kullanıcı, kullanıcı panelinden çerezlere ilişkin tercihlerini belirleyebilmeli ve istediği zaman onayını geri alabilmelidir.

1.2. Çerez (cookies) Nasıl Toplanmalı?

Çerezlerinizi yönetme imkânı sağlayan siteleri bir bakışta nasıl tanıyabileceğinizi biliyor musunuz? Bunun için tek yapmanız gereken siteye girmek. İlk kez girdiğiniz bir sitenin size direkt olarak uyarı mesajını göstermesi ve çerezlerinizi özelleştirmek isterseniz diye sizi açıkça kontrol paneline yönlendiriyor olması gerekiyor. Yani sadece KVKK uyarı metni çıkartan ve size "kabul ediyorum" dışında başka bir seçenek vermeyen siteler aslında verileri kanunlara uygun olmayan şekilde toplayarak suç işliyorlar. Bu panel geliştirmesi pek çok web sitesi için ekstradan zaman ve kaynak gerektirdiği için sadece bu işe odaklanan efilli gibi platformlar geliştirilmiştir. Efilli, web siteniz ve faaliyet alanınız ne olursa olsun toplanan çerez (cookie) verilerini otomatik olarak analiz ediyor ve kullanıcılara bu verileri özelleştirebilme imkânı sunuyor. Bu sayede hem web siteleri hızla kanuna uygun veri toplayabilirken, kullanıcılar da daha güvenli şekilde internette gezinebiliyor.

1.3. "Çerez politikası nedir?"

Dijital ortamda kullanıcıların verilerinin işlenmesi, Avrupa'da GDPR (General Data Protection Regulation), Türkiye'de KVKK (Kişisel Verilerin Korunması Kanunu) ile kontrol altına alınmıştır. Dünya'nın farklı yerlerinde yerel veya uluslararası alanda geçerlilikleri olan farklı düzenlemeler da bulunmaktadır. Fakat Türkiye'deki herkesi ilgilendiren KVKK ve neredeyse tüm dünya'nın bir şekilde uymakla yükümlü olduğu GDPR, bizler için en önemlileridir. GDPR, avrupa vatandaşlarının erişebildiği ve bilgi alabildiği tüm web sitelerini kapsamaması nedeniyle internetteki birçok web sitesine etki eder.

7 Nisan 2016'da yürürlüğe giren 6698 sayılı kişisel verilerin korunması kanunu sayesinde web sitelerine kullanıcılardan toplamak istedikleri tüm veriler (çerez) konusunda açık şekilde bilgi verme ve bu verileri yönetebilme imkânı sunma zorunluluğu getirilmiştir. Veriler üçüncü kişilerle paylaşılmadan veya başka herhangi bir işlemde geçmeden önce kişilerin izninin alınması artık yasal bir zorunluluktur. Çerezler hakkında bilgi verme, bugünlerde çoğu sitede "çerez politikası" yani "cookie policy" denen metinlerle sağlanmaktadır. Fakat bu metinler kişinin açık rızasını alma konusunda yetersiz kalmaktadır. Kullanıcılar siteye girdiklerinde kullanılan, kesinlikle gerekli olmayan hiçbir çerez (cookie) izin verme işlemi (consent) olmadan toplanamaz ve işlenemez.

1.4. Çerez yönetimi platformuna sahip olmak şart mı?

Bir çerez yönetim platformu (cookie management platform) dünya çapındaki web sitelerinin, kullanıcı gizliliğinin kötüye kullanımını önlemek amacıyla koruyucu bir yazılım parçasıdır. Çerez yönetim platformu kullanıcının kişisel verilerinin gizliliğini kontrol edebilmesini sağlar. Çerez rıza yönetim (consent management platform) platformları genel olarak kişisel verilerin toplanması ve güvenli işlenmesi için web site kullanıcısının onayı ile ilgilenir. Dünyadaki birçok veri gizliliği düzenlemesi mevcuttur. Var olan düzenlemeler genel olarak işletmelerin, kuruluşların, hükümetlerin ve benzerlerinin kişisel verileri güvenli bir şekilde toplayıp, depolamasını düzenlemektedir. Türkiye'de KVKK ve Avrupa'da GDPR ile web sitelerinin her bir kullanıcı rızasını yönetmek için veri gizliliği yasalarına uymaları gerekmektedir. Bu yasalara uymak için birçok firma farklı farklı rıza yönetim platformları kullanmaktadır.

“Neden çerez yönetimi platformuna sahip olmalıyım? ” sorusuna gelecek olursak, dünyadaki çoğu web sitesinin, web site sahibi veya denetleyicileri farkına varmasalar da üçüncü taraf çerezleri (third party cookies) hep gömülüdür. Sadece genel web sitesi çerezleriniz yoksa ve farklı çerezler de topluyorsanız kullanıcılarını bu konularda bilgilendirmeli, gizlilik politikaları sunmalı ve açık rıza (consent) onayı almalısınız. Çerez yönetimi platformları (cookie management platform) genel olarak gizlilik ve güvenlik açısından büyük bir fayda sağlar. Günümüzde çerez kullanımına ilişkin şartlar KVKK, GDPR gibi veri koruma yasalarıyla hükümetler tarafından belirlenmiştir.

2. Çerezler Yasal Mı? / Hangi Hukuk Kurallarına Tabi?

2.1. Türkiye Cumhuriyeti

Türkiye Cumhuriyeti mevzuatı kapsamında çerezlere ilişkin olarak özel bir düzenleme bulunmamasına rağmen, çerezlerle ilgili düzenlemeler 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (“KVKK”) ve 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu (“EHK”) kapsamında ele alınmaktadır. Nitekim, KVKK kapsamında çerezlere yönelik açık ve özel bir düzenleme bulunmasa da, EHK'nın 51. maddesi 3. fıkrasının AB e-Gizlilik Direktifi ile kısmen uyum göstermesi sebebiyle çerezlere ilişkin olarak veri işleme faaliyeti yürüten tüm veri sorumlularına karşı KVKK ve EHK uygulama alanı bulmaktadır.

Ayrıca 20.06.2022 tarihinde Kişisel Verileri Koruma Kurumu (“Kurum”) tarafından hazırlanan ve Resmi Gazete’de yayımlanan “Çerez Uygulamaları Hakkında Rehber” (“Rehber”) çerezlerin tanımı, kapsamı ve uygulanmasına ilişkin referans kabul edilmektedir. Rehber kapsamında öngörülen çerez kullanım koşulları ve bu kapsamda veri sahiplerinin haklarına bir sonraki bölümde detaylı olarak değinilecektir.

2.2. Avrupa Birliği

AB Hukukunda çerezlere ilişkin düzenlemeler Genel Veri Koruma Tüzüğü (“GDPR”) ve e-Gizlilik (ePrivacy) Direktifi arasında bölünmüştür. Her iki düzenleme de birbirlerini tamamlayacak şekilde uygulanmaktadır. 2018 itibariyle yürürlüğe girmiş olan GDPR, AB’deki en kapsamlı ve geniş uygulanabilirliğe sahip veri koruma mevzuatıdır. GDPR’da kişisel verilerin işlenmesine ilişkin temel maddelerin yanı sıra çerezlere yalnızca Resital 30’da doğrudan yer verilmiştir. Bu maddede gerçek kişilerin çerezler gibi tanımlayıcılarla ilişkilendirilebileceğini hüküm altına almış olup, çerezlerin kullanıcıları tanımlamak amacıyla kullanılması durumunda kişisel veri olarak nitelendirileceği ve GDPR’a tabi olacağı belirtilmektedir.

GDPR’da çerezlere ilişkin olarak, diğer kişisel verilerin işlenmesinden farklı bir yöntem gözetilmemiştir. Bu da kişisel verilerin işlenmesine ilişkin tüm yükümlülüklerin çerez kullanımı bakımından da geçerli olduğunu göstermektedir. Bunun yanı sıra 2002’den beri yürürlükte olan e-Gizlilik Direktifi (halk arasında bilinen adıyla “AB Çerez Yasası”) çerez kullanımı da dahil olmak üzere elektronik iletişim sektöründe kişisel verilerin işlenmesi bağlamında bireylerin mahremiyetini korumayı amaçlamaktadır. GDPR’ın aksine e-Gizlilik Direktifi kişisel olmayan verilerin işlenmesi için de geçerlidir.

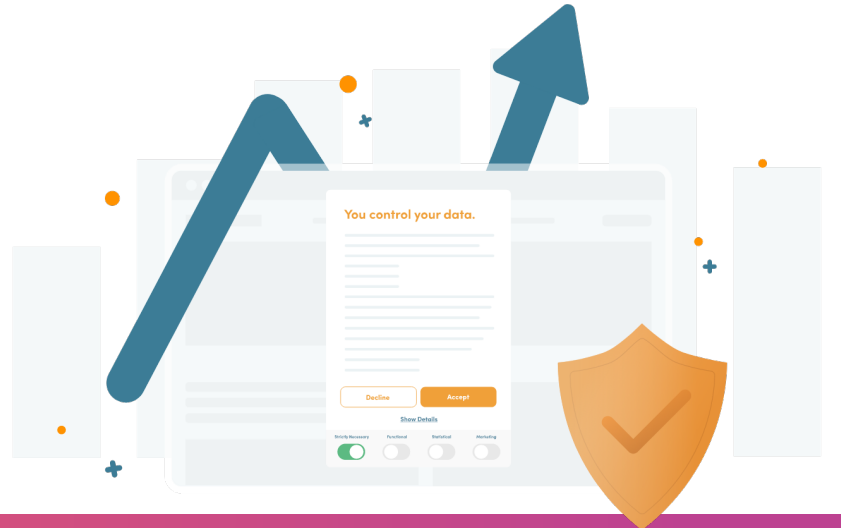
E-Gizlilik Direktifi, genel olarak web sitesi çerezlerini ve bu çerezler vasıtasıyla işlenen verilerin kullanımını ele almaktadır. Bununla birlikte çerezler kullanıcılara ait kişisel bilgilerin depolanması için en yaygın teknoloji ürünü olduğundan direktif yaygın olarak “AB Çerez Yasası” olarak da adlandırılmaktadır. E-Gizlilik direktifi GDPR’ı tamamlayıcı bir niteliğe sahiptir ve her ikisi birlikte, dünyanın en katı veri gizliliği düzenlemesini oluşturmaktadır.

GDPR ile karşılaştırıldığında daha dar bir uygulama alanına sahiptir. Bu sebeple çerezler aracılığıyla kişisel verilerin işlenmesine yönelik olarak her iki mevzuatın uygulanmasında ilk olarak e-Gizlilik Direktifine bakılmalı, hüküm bulunmaması halinde ise GDPR uygulanmalıdır.

Direktif, AB üye ülkelerine kendi yasalarını yapmaları için çerçeve niteliği taşımakta olup, tüm AB üye ülkeleri direktifi ancak kendi ulusal mevzuatları aracılığıyla uygulayabilir. Tüm AB üye ülkeleri direktifin hükümlerine uymak zorundadır. Bu sebeple her ne kadar çerçeve ilkeler aynı olsa da direktifi her üye ülke kendi kanunları aracılığıyla uyguladığından üye ülkeler arasında farklı uygulamalar görülmektedir.

Peki bu düzenlemeler kapsamında e-Gizlilik Direktifi ve GDPR'a uymak için neler yapılmalıdır?

- Çerezlerin kurulumu sadece kullanıcının önceden onayı alınarak yapılmalıdır. Kullanıcılardan bu onay veri işlemenin amaçlarına ilişkin açık ve kapsamlı şekilde bilgilendirilme neticesinde alınmalıdır.
- Bu onay için bir onay kutusu tercih ediliyorsa varsayılan ayarlarla kullanıcının izni alınamaz, kullanıcı seçimini olumlu ve net bir eylemle gerçekleştirmelidir.
- Veri sorumlularının ilgili kişileri bilgilendirme yükümlülüğü bulunmaktadır. Bu kapsamda çerezlerin kullanım amacı, kurulum amacı, verilerin saklanma süresi ve kullanıcı verilerinin gönderilebileceği üçüncü taraflar hakkında bilgiler kullanıcıya açık ve kapsamlı bir şekilde iletilmelidir, bilgileri iletmek için açık bir dil kullanılmalıdır.

- Kullanıcı istediği zaman çerezlere yönelik onayını tamamen veya kısmen geri çekebilmelidir. Kullanıcılar tarafından çerezlerin kabul edilmesi ve reddedilmesinin eşit kolaylıkta olmalı, ilgili kişilere tanınan veri işlemeyi reddetme hakkı mümkün olduğunca kullanıcı dostu bir şekilde kullanıcılara sunulmalıdır.
- Kullanıcıdan gelen tüm onaylar güvenli şekilde saklanmalı ve bir veri denetleyicisi gerektiğinde onayı doğrulayabilmelidir.
- Kullanıcılar çerezlerin kullanımına onay vermeyi reddetseler bile kullanıcıların hizmete erişimi engellenmemelidir.

2.3. Birleşik Krallık

Birleşik Krallık'ta çerezlere ilişkin düzenlemeler, Gizlilik ve Elektronik Haberleşme Yönetmeliği (The Privacy and Electronic Communications Regulations "PECR")'nde yer almaktadır. PECR, bilgi toplamak ve bir kişinin mobil cihazında veya bilgisayarında halihazırda depolanmış bilgilere erişmek için çerezlerin ve benzer teknolojilerin kullanımını düzenlemektedir.

PECR, 2018 Veri Koruma Yasası (Data Protection Act 2018 "DPA") ve Birleşik Krallık GDPR ("UK GDPR") ile birlikte Birleşik Krallık'ın veri koruma ve veri gizliliği ortamını oluşturmaktadır. AB e-Gizlilik direktifini uygulayan PECR, elektronik iletişim ağları ve hizmetleri ile ilgili özel gizlilik haklarını belirler.

Bu çerçevede çerezlere ilişkin olarak PECR, DPA ve UK GDPR'dan önceliklidir. Bir diğer ifadeyle, Birleşik Krallık'taki bir web sitesi sahibi çerezleri ayarlarken UK GDPR'daki genel kurallardan birini uygulamadan önce PECR uyumluluğunu göz önünde bulundurmalı ve özel kurallara uymalıdır.

Çerezler PECR'nin 6. maddesinde düzenlenmiştir. Madde kapsamında eğer bir internet sitesinde çerez kullanılacaksa web sitesi sahipleri aşağıda yer alan şartlara uymalıdır;

- Kullanıcılar rıza vermeden önce, web sitesi sahipleri tarafından kullanıcılar ne tür çerezlerin kullanılacağı ve çerezlerle ne yapılacağına ilişkin açık ve kapsamlı bir şekilde bilgilendirilmelidir.

- Bilgilendirme yapılırken, herkesin anlayabileceği seviyede yalın bir dil kullanılmasına dikkat edilmeli, kullanıcıya reddetme imkanı olabildiğince kolay şekilde sunulmalıdır.
- Çerezlerin cihazlarda saklanması için kullanıcıların onayı alınmalıdır. Onay, kullanıcıların aktif bir eylemiyle açık ve net bir şekilde verilmelidir. (Örneğin; bir kutuyu işaretlemek ya da bir linke tıklamak) Aynı zamanda kullanıcıların istediği zaman rızalarını geri alabilmelerine imkan tanınmalıdır.
- Çerezlerin cihazlarda saklanması için kullanıcıların onayı alınmalıdır. Onay, kullanıcıların aktif bir eylemiyle açık ve net bir şekilde verilmelidir. (Örneğin; bir kutuyu işaretlemek ya da bir linke tıklamak) Aynı zamanda kullanıcıların istediği zaman rızalarını geri alabilmelerine imkan tanınmalıdır.
- Zorunlu olmayan çerezler için önceden işaretlenmiş kutular kullanılamaz, kullanıcılar bu çerezlere onay verme konusunda özgür olmalıdırlar.

Ayrıca PECR kapsamında çerez kurallarına ilişkin "iletişim" ve "kesinlikle gereklilik" olmak üzere 2 ayrı muafiyet bulunmaktadır; Bunlardan bir tanesi, çerezin yalnızca iletişimin bir elektronik iletişim ağı üzerinden iletilmesini sağlamak amacıyla kullanılması; diğer ise çerezin abone veya kullanıcı tarafından talep edilen bir bilgi toplumu hizmetinin sağlanması için kesinlikle gerekli olmasıdır. (Örneğin, e-ticaret sitesinde sepete bir önceki sayfada eklenen ürünlerin, satın alma sayfasında çerezler sayesinde hatırlanması. Böyle bir durumda çerezler, kullanıcıların talep ettiği hizmetin sağlanması için "kesinlikle gereklidir" ve bu nedenle muafiyet geçerli olacak ve kullanıcının herhangi bir onayı gerekmeyecektir.)

2.4. Amerika Birleşik Devletleri

Amerika Birleşik Devletleri'nin federal düzeyde bir çerez yasası yoktur. Ancak, çerez kullanımıyla ilgili bazı eyaletlerin çerezlerin kullanımı ve kişisel verilerin işlenmesini düzenleyen bazı eyalet yasaları vardır.

Kaliforniya Tüketici Mahremiyeti Yasası (California Consumer Privacy Act "CCPA"):

ABD'de çerez düzenlemelerini kapsayan en büyük veri koruma yasası 1 Ocak 2020'de yürürlüğe giren Kaliforniya Tüketici Gizliliği Yasası'dır. CCPA, web sitesi sahiplerinin kişisel verilerini nasıl toplayabileceğini, paylaşabileceğini ve işleyebileceğini düzenler.

CCPA kapsamında çerezler kişisel veri olarak kabul edilmektedir ve web sitesi sahiplerine çerez kullanımı için izin verilmektedir.

- Yasa, Kaliforniya'da ikamet eden kişilere ("tüketiciler") kişisel bilgilerin korunmasına ilişkin olarak dört temel hak verir;
- Kullanıcılar, web sitelerinde hangi çerezler ile hangi kişisel verilerinin, nasıl ve ne amaçla toplandığı, satıldığı veya üçüncü kişilerle hangi kişisel verilerinin paylaşıldığını işletmelerden ayrıntısıyla isteme hakkına sahiptir.
- Kullanıcılar, kişisel verilerinin işlenmesinden vazgeçme ve silinmesini talep etme hakkına her zaman sahiptir.
- Kullanıcılar yasa kapsamında gizlilik haklarını kullansalar bile, işletmelerden eşit hizmet alma hakkına sahiptir.
- 16 yaşından küçük kullanıcıların kişisel bilgilerinin satılması yasa kapsamında yasak olup, 13 yaşından küçük kullanıcıların ise ebeveyn ya da vasilerin rızasının alınması ile katılma hakkı bulunmaktadır.

Buna göre işletmeler şu hususlara dikkat etmelidir;

- Kullanıcılar hangi çerezler vasıtasıyla kişisel verilerinin toplandığı, ne tür kişisel verilerin toplandığı ve toplanılan verilerin ne amaçla ve nasıl kullanıldığına ilişkin net bir şekilde bilgilendirilmelidir.
- Yasa çerçevesinde zorunlu olmayan çerezlerin kullanımı ancak kullanıcının açık onayı alınması halinde mümkündür. Kullanıcılar ne zaman isterse çerezlere verilen onayı geri çekebilir ve kişisel verilerinin silinmesini talep edebilir.
- CCPA ayrıca web sitelerinin kullanıcıların kişisel bilgilerini hangi üçüncü taraflarla paylaştıkları konusunda bilgilendirmesini gerektirir.
- Kullanıcılar, web sitesi sahiplerinin saklamış olduğu kişisel verilerine erişim talep etme hakkına sahiptir.

Çocukların Çevrimiçi Gizliliğini Koruma Yasası (Children's Online Privacy Protection Act "COPPA"):

Çocukların Çevrimiçi Gizliliğini Koruma Yasası (COPPA), 2000'den beri yürürlükte olan 13 yaşından küçük çocukların gizliliğini korumak için oluşturulan bir ABD federal yasasıdır. Bu kapsamda COPPA, 13 yaşının altındaki çocuklara yönelik web sitesi ve reklamlar da dahil olmak üzere çevrimiçi hizmetlerin etkinliğini düzenler ve ebeveynlerin izni olmadan hangi verilerin toplanamayacağı, hangi kişisel veriler için ebeveyn izni alınması gerektiğini ve veri işletenlerin çevrimiçi ortamda çocukların gizliliğini ve güvenliğini korumak için hangi sorumluluklara sahip olduklarını düzenlemektedir. Buna göre web sitelerde çerezler aracılığıyla bir çocuğun kişisel verileri toplanılacaksa, öncesinde ebeveyn ya da vasiinin onayının alınması gerekmektedir.

2.5. Kanada

2000 yılında yürürlüğe giren Kişisel Bilgileri Koruma ve Elektronik Belgeler Yasası (PIPEDA), Kanada'nın tüm eyaletlerinde ikamet edenlerin kişisel verilerini korumayı, gizli ve güvende tutulmasını sağlamayı amaçlayan bir gizlilik yasasıdır. Bununla birlikte Kanada'nın çerezlere yönelik özel bir mevzuatı bulunmamaktadır. Çerezler, PIPEDA ile birlikte Anti-Spam Yasası (CASL) ve Gizlilik Yasası kapsamında ele alınmaktadır.

PIPEDA on temel ilke ile Kanada'da ikamet edenlerin kişisel verilerinin toplanması, kullanılması ve saklanması düzenlemektedir. PIPEDA kapsamında kişisel verileri korumak için dikkat edilmesi gereken bu ilkeler şunlardır;

- Sorumluluk- Bilgileri toplayan işletme kişisel bilgilere ilişkin gizlilik ihlalleri ve uyumluluk için sorumlu tutulacaktır.
- Amaçları belirleme- Veri toplama amacı belirlenmeli, kişisel veriler toplanmadan önce verilerin toplanma amacı açık ve ayrıntılı olarak kullanıcılara belirtilmelidir.
- Rıza- PIPEDA'nın en önemli prensibidir. Veri sahibi, hangi çerezler ile bilgilerinin toplandığı ve verilerinin kullanılacağına farkında olmalı, çerezler vasıtasıyla hangi verilerin neden ve nasıl toplandığı açıkça kullanıcıya söylenmelidir. Bu kapsamda verilerin en geç işlenmesi sırasında bireylerin açık veya örtülü olarak onay vermesi gerekmektedir.
- Veri toplamayı sınırlama- Yalnızca işletmenin amacına ulaşmak için gerekli veriler toplanabilir. Toplama süreci adil ve yasal olmalıdır.

- Kişisel verilerin kullanımını, toplanması ve saklanmasını sınırlama - İşletme verileri gizlilik politikasında belirtilen amaçlardan farklı bir amaç için kullanamaz. Verileri başka bir amaçla kullanmak için yasaya uygun olarak kullanıcılar yeniden bilgilendirilmeli ve ek onay alınmalıdır.
- Doğruluk- İşletme, kişisel verilerin eksiksiz, doğru ve güncel olmasını sağlamalıdır.
- Önlemler- Kişisel ve hassas bilgilerin korunması için uygun önlemler alınmalıdır.
- Açıklık- İşletmeler, kişisel verilerin hangi amaçla ve nasıl kullanılacağına ilişkin açık, dürüst ve şeffaf bir şekilde kullanıcıları aydınlatmalıdır. Gizlilik politikaları ve bilgiler bu çerçevede kolay ve anlaşılır yazılmış olmalıdır.
- Bireysel erişim- Kullanıcılar, web sitelerinde toplanan kişisel bilgilerine erişme hakkına, bilgiler doğru ve eksiksiz değilse ise düzelttirme hakkına sahiptir.
- Zorla uyumluluk- Kullanıcılar, yasaya uymadığını tespit ederse yasal uyumluluk durumuna itiraz etme hakkına sahiptir.

3. Çerez Uygulamaları Hakkında Rehber Ne Diyor?

KVKK m.5/1 kapsamında kişisel verilerin işlenmesi durumunda veri sahibinin açık rızasının bulunması gerekmektedir. Ancak, KVKK'nın 5. maddesi 2. fıkrasında açık rızanın bulunmasına gerek olmayan haller ve 6. maddesinde ise özel nitelikli kişisel verilerin işleme şartlarına yer verilerek bu kurala istisna oluşturan veri işleme şartları belirlenmiştir.

Bu kapsamda söz konusu maddelerde yer alan durumların bulunması halinde çerezlerin kullanımı için veri sahibinin açık rızasına gerek duyulmamaktadır.

Bununla birlikte, Rehber kapsamında veri sorumlularının çerezler vasıtasıyla kişisel verileri işlerken açık rıza almasına gerek olmayan;

- Kriter A: Çerezlerin sadece, iletişimin elektronik haberleşme şebekesi üzerinden sağlanması amacıyla kullanılması,

Kriter B: Çerez kullanımının, abonenin veya kullanıcının hizmet almak için açıkça talep ettiği bilgi toplu hizmetleri için kesinlikle gerekli olması olmak üzere 2 ayrı tanımlamaya yer verilmiştir.

Bu doğrultuda veri sorumluları KVKK m. 5/2 ve m. 6'da yer alan veri işleme şartlarını da göz önünde bulundurarak, Kriter A ve Kriter B kapsamı dışında kalan tüm hallerde veri sahibinin açık rızasını alarak kişisel veri işleme faaliyetinde bulunmalıdır.

Ayrıca KVKK m. 5/2(f) maddesinde de yer alan, "ilgili kişinin temel hak ve özgürlüklerine zarar vermemek kaydıyla, veri sorumlusunun meşru menfaatleri için veri işlenmesinin zorunlu olması" durumuna dayanılması halinde ise Kriter A ve B'yi de göz önünde bulundurarak veri sahibinin temel hak ve özgürlükleri ile veri sorumlusunun meşru menfaatleri arasında bir denge muhakemesi yaparak meşru menfaatin varlığı tespit edilmelidir.

• Açık Rıza Gerektirmeyen Çerez Kullanımları:

• Kullanıcı Girdili Çerezler

Bu tür çerezler, kullanıcıların internet sitelerinde bulunan bir alışveriş sepetini doldururken ya da bir formu doldururken girdiği bilgilerin kaydını tutan çerezlerdir. Bu tür çerezler için kullanıcının açıkça talebi gerekmekte olduğundan açık rıza aranmamaktadır.

• Kimlik Doğrulama Çerezleri

Kimlik doğrulama çerezleri, kullanıcı bir internet sitesine giriş yaptığında tanımlanmaları için kullanılan çerezlerdir.

Bu çerezlere, bir çevrim içi bankacılık sitesine girildiğinde, tekrar kullanıcı adı ve şifre girilmeksizin banka hesaplarından havale yapılması örnek verilebilir. Dolayısıyla bu tip çerezler de açık rıza gerektirmemektedir.

- **Kullanıcı Merkezli Güvenlik Çerezleri**

Kullanıcılar tarafından açıkça talep edilmiş bir hizmet kapsamında güvenliği artırmak amaçlı kullanılan çerezlerdir.

Bu çerezlere, bir internet sitesinde tekrarlanan başarısız oturum açma girişimlerini tespit etmek için kullanılan veya oturum açma sistemini kötüye kullanımlardan korumak için tasarlanan çerezler örnektir.

Multimedya Oynatıcı Oturum Çerezleri

Bu çerezler, videoyu yeniden oynatmaya veya ses içeriğine ilişkin ihtiyaç duyulan teknik veriyi depolamak için kullanılmaktadır.

- **Kullanıcı Arayüzünü Kişiselleştirme Çerezleri**

Kullanıcının internet sayfalarındaki bir hizmete ilişkin tercihlerini depolamak için kullanılan çerezlerdir. Yalnızca kullanıcının açık isteği ile belli bir bilgiyi hatırlamak üzere yerleştirilebilmektedirler. Bu çerezlere örnek olarak, çok dilli bir web sitesinde kullanıcı tarafından seçilen dil seçeneğinin dil tercih çerezi tarafından hatırlanması ya da çevrimiçi arama sorgularına dair tercihlerin hatırlanmasına yarayan tercih çerezleri verilebilir.

- **Sosyal Eklenti İçerik Paylaşımı (beğen, paylaş, yorum) Çerezleri**

Birçok sosyal ağ web sitelerinde, sosyal ağ kullanıcılarının beğendikleri içerikleri veya yaptıkları yorumları “arkadaşlarıyla” paylaşmalarına izin verebilecek “sosyal eklenti modülleri” sunulmaktadır. Bu çerezler, sosyal eklenti modülleri ile kullanıcıların terminal ekipmanlarında, sosyal ağlardaki üyeler söz konusu eklentilerle etkileşime geçtiği anda söz konusu sosyal ağın üyeleri tespit etmesini sağlamak üzere depolanan çerezlerdir.

- **Açık Rıza Yönetim Platformu için Kullanılan Çerezler**

İlgili kişilerin girdikleri internet sayfalarında kullanılan çerezlerden, açık rızaya tabi olanlar için alınması gereken açık rızalara dair tercihlerin belli bir süreyle hatırlanması için kullanılan çerezlerdir.

- **Birinci Taraf Analitik Çerezler**

Bir internet sitesini veya uygulamayı yönetmek için trafik ve/veya performans istatistiklerinin kullanılması, bu istatistiklerin üretilmesi sitenin veya uygulamanın düzgün çalışması ve dolayısıyla hizmetin sağlanması için gerekli çerezlerdir.

Çerezlerin amacı sitenin veya uygulamanın hedef kitlesini ölçmekle sınırlıdır.

İnternet Sitesinin Güvenliği için Kullanılan Çerezler

İnternet sitesinin güvenlik zafiyeti nedeniyle hizmet verememesi, hizmet dışı bırakılması, kullanıcının talep ettiği hizmete erişememesine neden olacağından, internet sitesinin güvenliği için kullanılan çerezlerde de açık rıza aranmamaktadır. Bu kapsamda bu tür çerezlerin de kullanıcının talep ettiği hizmet için kesinlikle gerekli olduğu değerlendirilmektedir.

Açık Rıza Gerektiren Çerez Kullanımları:

- **Sosyal Eklenti Takip Çerezleri**

Bu tür çerezler, sosyal medya platformlarına üye olan veya olmayan kişilerin, pazar analizi ve ürün geliştirme amacıyla izlenmesi/ takip edilmesi için kullanılır. Bu tür çerezler, örneğin Instagram kullanıcılarının pazar analizi ve ürün gelişimi amacıyla izlenmesini sağlar.

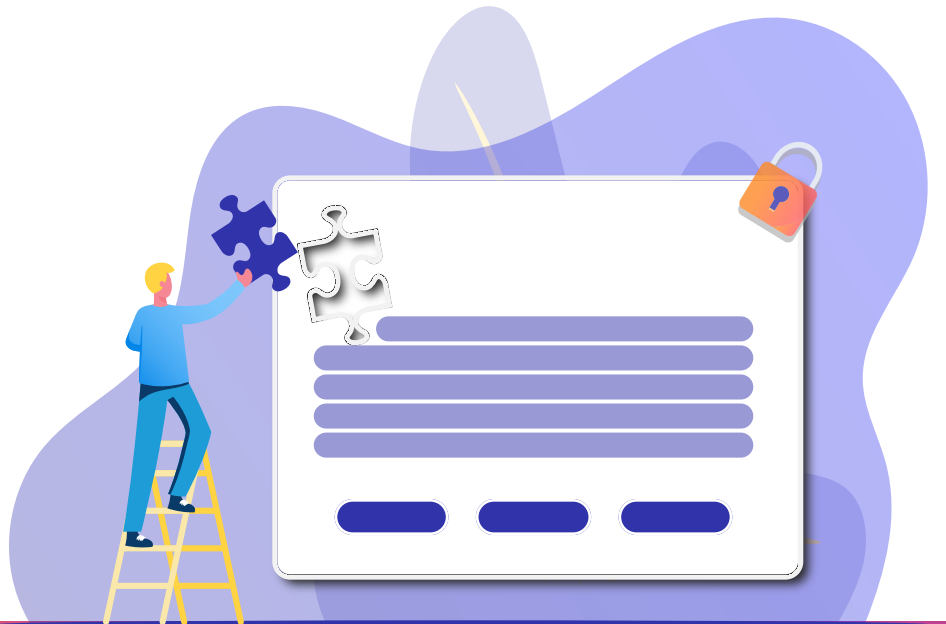
- **Çevrimiçi Davranışsal Reklamcılık/ Pazarlama Çerezleri**

Tıklama hilelerinin tespiti, davranışsal ve hedefleme odaklı reklamların ulaştırılması, Pazar analizi yapılması ve kampanya geri dönüşümlerinin/ etkilerinin takip edilmesi amacıyla kullanılır.

• Veri İşlemenin Olmazsa Olmazı: Aydınlatma Yükümlülüğü

Her şeyden önce, veri sorumluları ilgili kişinin açık rızasının ya da diğer kişisel veri işleme şartlarının bulunması durumlarında dahi her şartta aydınlatma yükümlülüğünü yerine getirmelidir. Söz konusu yükümlülük işlenen verilerle ilgili olarak bilgilendirmeyi ifade etmesinin yanı sıra kişisel verileri işlemenin hukuka uygun şekilde yerine getirilmesi için olmazsa olmaz şartlardandır. Bu düzenlemeler çerçevesinde hukuka uygun aydınlatma için şunlara dikkat edilmelidir;

- Hukuka uygun aydınlatmanın en geç kişisel verinin elde edildiği sırada, veri sorumlusu ya da yetkilendirdiği kişiler tarafından yapılması şarttır.
- Açık rıza şartına bağlı olarak veri işleme faaliyetinin gerçekleştirilmesi halinde veri sorumlusunun açık rızanın alınması ve aydınlatma yükümlülüğünün yerine getirilmesi işlemlerini karışıklığa yol açmayacak şekilde ayrı ayrı yerine getirmesi gerekmektedir.
- Aydınlatma metinlerinin kullanıcılar tarafından kolayca erişilebilir ve fark edilebilir olmalıdır. Veri sorumluları ilgili kişilerin aydınlatmaya erişimlerini zorlaştıracak yöntemlerden uzak durmalıdır.
- İçinde birçok bilgiyi barındıran Gizlilik Metinlerinin sunulması salt aydınlatma yükümlülüğünün yerine getirildiği anlamına gelmemekte, uygun aydınlatma açık, yalın ve anlaşılır şekilde yapılmalı, kullanıcılarda kafa karışıklığına yol açmamalıdır. Bununla birlikte aydınlatma metni, kullanılan çerezin adı, amacı, kullanım süresi ve birinci veya üçüncü taraf olup olmadığına ilişkin spesifik bilgileri barındırmalıdır.

- Kullanıcı tarafından sadece internet sitesine girilmesi, kullanılan çerezlere açık rıza verildiği anlamına gelmemektedir. Açık rıza ancak aktif bir eylemle alınmalıdır.
-
- Kullanıcıların internet sitesine girişi ile kişisel verilerin işlenmeye başlanması için aydınlatmanın kişisel veri işlemeden bağımsız olarak siteye giriş aşamasında yapılması gerekmektedir. Aksi halde kişisel verilerin işlendiğine dair bilgilendirmenin siteye giriş anında yapılmaması halinde aydınlatma yükümlülüğüne aykırılık durumu meydana gelebilecektir.
- Çocuklara yönelik aydınlatma yükümlülüğü kapsamında çocukların algı düzeyine uygun bilgilendirici metinler hazırlanmalı, gerekirse resim ve görsel efektler ile desteklenen daha açık, sade ve yalın bir dil kullanılmalıdır.

4. Peki Bu Kurallara Uyulmadığında Yaptırım Nedir?

Yukarıda belirtmiş olduğumuz gibi çerezler yoluyla işlenen bilgilerimiz de “kişisel veri” kabul edildiği ölçüde KVKK’ya tabi olacaktır. Dolayısıyla çerezleri kullanarak kişisel verilerimizi toplayan veri sorumlularının, çerezler yoluyla kişisel verilerimizi elde edeceğine dair bizi KVKK’ya uygun şekilde aydınlatması yani bizlere bilgi vermesi gerekmektedir.

Bu ana kural olmakla birlikte yukarıda belirtildiği gibi bazı çerez türleri açısından ise veri sorumlusunun bize bilgi vermesi yeterli görülmemekte, ek olarak bizden izin alınması gerekmektedir. Tüm bunlara aykırılıkta ise KVKK uyarınca veri sorumlusunun idari para cezası alması söz konusu olabileceği gibi kişisel verilerimiz hukuka aykırı olarak işlenmiş olacağından Türk Ceza Kanunu hükümleri uyarınca veri sorumlusunun (veri sorumlusu bir şirkete yönetim kurulu üyelerinin ya da ilgili işleme dair yetki devri yapılmış temsilcilerinin) cezai sorumluluğu; yani hapis ve adli para cezası ile yargılanma durumları söz konusu olacaktır. Veri sorumlusunun çerezler yoluyla kişisel verilerimizi toplaması ve bize buna ilişkin hiçbir bilgilendirme yapmaması ve yukarıda belirtilen çerez türleri için iznimizi almaması halinde aydınlatma yükümlülüğünü ve veri güvenliğine ilişkin tedbirleri alma yükümlülüğünü ihlal etmiş olan veri sorumlusunun 29.857,01 TL’den 5.972.040,56 TL’ye kadar idari para cezası alma riski bulunmaktadır.

Nitekim bugüne kadar gerek ülkemizde Kişisel Verileri Koruma Kurulu tarafından gerekse GDPR hükümlerinin uygulandığı Avrupa Birliği üyesi ülke devletlerinin veri koruma otoriteleri tarafından çerezler yoluyla kişisel veri işleme süreçlerine dair verilmiş birçok karar bulunmaktadır.

Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun Amazon Kararı

KVKK'nın karar organı olan Kişisel Verileri Koruma Kurulu, Amazon Turkey Perakende Hizmetleri Limited Şirketi hakkında verdiği 2020/173 sayılı kararında, çerezlere ilişkin değerlendirmelerde bulunmuştur. Kurul, internet sitesi ziyaretçilerinin kişisel verilerinin Amazon'un internet sitesine giriş anından itibaren çerezler vasıtasıyla işlendiğini ve fakat sitede çerezlerin kullanıldığına dair site ziyaretçilerine herhangi bir aydınlatma yapılmadığını hatta belirli çerez türleri yönünden açık rıza alınmadığını tespit ederek Amazon'a yaptırım uygulamıştır. Kurul, çerezlerin KVKK anlamında bir kişisel veri işleme faaliyeti olduğunu, ilgili kişilere aydınlatma yapılmasını, açık rıza dışında bir işleme nedeni bulunmayan çerezler için ilgili kişilerden açık rıza alınması gerektiğine değinmiştir.

Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 2022/229 Sayılı Kararı

Kişisel Verileri Koruma Kurulu 10.03.2022 tarihli kararında, e-ticaret sektöründe faaliyet gösteren veri sorumlusu şirket tarafından internet sitesinde ve mobil uygulamalarında kullanılan çerezler yoluyla hukuka aykırı olarak kişisel veri işlenmesini 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununa aykırı bularak ihlal kararı vermiştir. Kurula, uygulanan çerez politikalarının temel hak ve özgürlüklerine müdahale etmesi, işlenen veri kategorilerinin ve veri işleme faaliyetinin kapsamının yeterince anlaşılır olmadığı, veri sorumlusu tarafından bilgi alma isteğine karşılık yeterli bilgilendirmenin yapılmaması ile ilgili şikayette bulunulmuştur. Kurul, sitelerin düzgün çalışması için zorunlu çerezlere ilişkin olarak ilgili kişilerin açık rızasına gerek duyulmayacağını ve fakat pazarlama, reklam ve performans amacıyla çalışan çerezlerin kullanılması için mutlaka ilgili kişinin açık rızasının alınması gerektiğini belirterek, "Kesinlikle Gerekli Çerezlerin" bu kapsamda olduğunu, açık rıza aranmaksızın işlenebileceğini ifade etmiştir.

Kararın devamında veri sorumlusunun gerekli çerezler dışında kalan çerezler ile ilgili olarak bir açık rıza mekanizmasını işletmediğini, çerez hizmeti sunan yerli bir sağlayıcı bulunmadığı için internet ortamında çerez kullanan tüm internet sitelerinin yurt dışına veri aktarımında bulunduğunu, veri sorumlusunun veri işleme şartları bakımından aydınlatma ve açık rıza yükümlülüklerini yerine getirmediğini tespit ederek ihlal kararı vermiştir.

Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 2023/134 Sayılı Kararı

Kişisel Verileri Koruma Kurulu, 2023/134 sayılı TikTok kararında TikTok'un çeşitli veri işleme süreçlerine ilişkin hususları ele alırken çerezlere ilişkin olarak da önemli değerlendirmelerde bulunmuştur. Kararda veri sorumlusu tarafından, profilleme amacıyla çerezler kullanılarak gerçekleştirilen kişisel veri işleme faaliyetine ilişkin olarak ilgili kişilerden açık rıza alınmadığı, bu kapsamda yürütülen kişisel veri işleme faaliyetinin de hukuka uygun olmadığı tespit edilerek TikTok'a 1.750.000 TL tutarında idari para cezası vermiştir.

Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın Facebook Kararı

Kişisel verilerin işlenmesi konusunda sayfa yöneticilerinin sorumluluğunu ortaya koymuştur. Karara konu olayda Alman şirketi Wirtschaft akademie Schleswig-Holstein Şirketi, Facebook'ta yer alan fan sayfaları aracılığıyla eğitim hizmetleri sunmaktadır. Facebook Insights uygulaması ile fan sayfasını ziyaret eden kullanıcıların bilgisayarlarına çerez/cookies yerleştirilmekte bu sayede Alman şirket ve Facebook kullanıcılara ait kişisel bilgileri toplanmaktadır. Bu kararda ABAD çerezin tanımını söz konusu çerezlerin hangi amaçlarla elde edilmesi, nasıl kullanıldığı gibi hususlarda inceleyerek, çerez bilgilerine kişisel veri özelinde site yöneticisi erişirse bile, çerez toplama amaçlarının ve içeriğinin site yöneticisi tarafından belirlenmesi nedeniyle Facebook ve Sayfa Yöneticisini beraber veri sorumlusu olarak belirlemiştir. Kararın çerezlerle ilgili kısmında ise ABAD, sayfa yöneticisinin ziyaretçilerinin kişisel verilerinin işleme amaç ve vasıtalarının belirleyen parametrelerin tanımlanmasında rol almaktadır kanısına varmıştır.

Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın Planet49 Kararı

ABAD önüne gelen uyuşmazlıkta, "dein-macbook.de" internet sitesi online ortamda promosyon amaçlı çekilişler yaparak alışveriş yapan kullanıcılara hediyeler dağıtmayı planlamakta, kullanıcıların isim, adres bilgileri gibi kişisel verileri kaydedilmektedir. Kullanıcılar, bu bilgileri sponsorluk yapan kuruluşlara da önlerine çıkan kutucuğu işaretleyerek (pre-ticked boxes) vermeyi kabul etmektedirler. Planet49 isimli şirket böylece tüketicilerin davranışlarını takip etmesi kutucukların işaretlenmesi ile mümkün hale gelmiştir. ABAD, bu kararında rızanın ancak kullanıcının aktif bir davranışı ile alınacağını, rızanın gerekliliğini sadece kişisel veriler için değil, kişisel veri niteliğinde olmayan veriler için de geçerli olacağını ve kullanıcıların önceden çerez kullanımı ile ilgili olarak (ePrivacy Direktifi ile Genel Veri Koruma Tüzüğü'ne -GDPR'a uygun şekilde) bilgilendirilmesi gerektiğine değinmiştir

5. İyi ve Kötü Uygulama Örneklerine bakalım

Site ziyaretçisine rıza yorgunluğu yaratmadan, doğru bir aydınlatma ile uygulanmış pratikteki tüm örnekleri iyi kullanım örneği olarak nitelendirebiliriz. Bu hususta KVKK çerez rehberi; hiyerarşik olarak birbirinden ayrılmayan tümünü kabul et, tümünü reddet ve tercihler butonlarını içeren bir çerez bandı kullanımını iyi örnek olarak göstermiştir.

Aynı zamanda tercihler butonuna tıklandığında açılan çerez yapılandırma katmanı; kullanıcıların rıza vermek istediği kategoriler ve çerezler özelinde kişiselleştirme yapmasına seçenek sunmalıdır. Çerezler ve kategoriler özelinde ziyaretçinin aklını bulandırmayan, temiz bir şekilde yazılmış olan açıklamalar ile doğru bir aydınlatma sağlanmalıdır.

Kurul tarafından beklenen bir diğer konu da çerezlerin kapalı yani pasif olarak gelmesidir. Ziyaretçinin aktif rızasına bağlı olan fonksiyonel (işlevsellik), pazarlama/reklam ve diğer tüm kategorilere ait çerezlerin, varsayılan değer olarak opt-out (kapalı) gelmesi beklenir. Gerekli çerezler içinse konu, aktif rızadan bağımsız sadece aydınlatma yükümlülüğü barındırmaktadır.

Haziran 2022'de gelen rehberde çerçevesi kesinleşen çerez tercihlerini yeniden yönetme butonu da KVKK'nın çerez yönetiminde aradığı başlıklardan birisi. Bu konu başlığı ile birlikte ziyaretçilere tercihler ekranına (2. katman) her daim ulaşabilecekleri bir kısayol sunulmuş olur.

Böylece daha önce verdikleri rızaları değiştirebilir ya da geri çekebilirler.

Çerez politikaları ve aydınlatma metinleri perspektifinden bakıldığında ise kullanıcının kolay bir şekilde anlayabilmesi ve bu doğrultuda rıza verebilmesi beklenmektedir. Bu sebepten, aydınlatma metinleri başta olmak üzere çerez yönetiminde hukuki metinler sade, açıklayıcı ve amaca yönelik olacak şekilde hazırlanmalıdır.

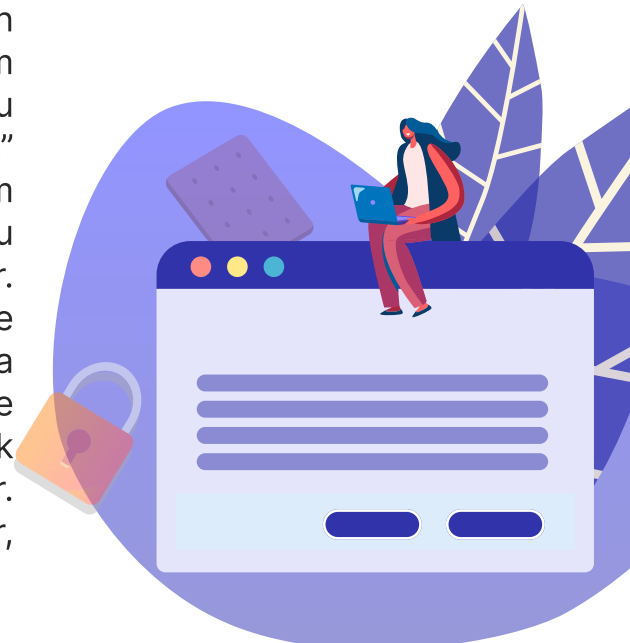
Yukarıdaki bölümlerde çeşitli hukuk kuralları kapsamında çerezler yoluyla kişisel veri işlemenin prensiplerine değindik. Bu kapsamda veri sorumluları yükümlülüklerini yerine getirirken kullanıcıların çerezleri kabul etmek için aktif davranışta bulunmayacağından yani açık rıza vermeyeceğinden çekinerek bazı zorluklar çıkarabilmekte ya da hukuk düzenlemelerinin arkasından dolanacak teknik yöntemler geliştirebilmektedirler.

Bunlara kısaca “kötü uygulama örnekleri” diyebiliriz. Bunlar rıza yorgunluğuna yol açan uygulamalar, çerez duvarları ve dark patternlar olarak karşımıza çıkabilir.

• Rıza Yorgunluğu:

İnternet sitelerinde çok sık aralıklarla maruz kalınan rıza talepleri ilgili kişinin özgür iradesinin sakatlayarak rıza yorgunluğuna yol açabilmektedir. Bu da rıza yorgunluğu sonucunda kullanıcıların bilinçsiz tercihler yapmasına neden olabilir. Kısa bir örnekle somutlaştırmak gerekirse:

Bir toplulukta kişisel verilerin korunmasıyla ilgili bir sohbet geçtiğini varsayalım, bir kişinin “Her siteye girerken veya herhangi bir uygulamaya giriş yaparken sürekli açık rıza metinlerini görüyorum, sadece devam etmek için kutucukları işaretleyip geçiyorum. Bu metinler çok uzun ve karmaşık, hiç okumuyorum.” şeklinde bir cümle kurduğunu düşünelim. İşte bu tam olarak yukarıda açıkladığımız rıza yorgunluğu kavramının günlük hayattaki yansımaları gösteriyor. Çünkü bir süre sonra özgür irademiz kayboluyor ve hangi kişisel verilerimizin işlendiği, ne amaçla işlendiği gibi noktalara dikkat etmeden sadece kutucukları işaretleyip geçiyoruz. Bu durumda açık rızamızın talep edilmesi de artık anlamını yitiriyor. (Daha ayrıntılı bilgi için bkz. “Rıza yorgunluğu nedir, başa çıkmak mümkün müdür?”)

Rıza yorgunluğundan kaçınmak için neler yapılmalıdır?

- İlgili kişiden siteye her girdiğinde açık rıza alınması yoluna gidilmemeli ve açık rıza tercihleri çerezlerin ömrü ile doğru orantılı olarak ilgili kişiye hatırlatılmalıdır.
- Çerez kapsamında açık rıza alınırken internet sitesine girildiğinde çerez yönetim paneli çıkmalı ve bu panelde eşit renk, büyüklük ve puntolarda “kabul et”, “reddet” ve “tercihler” butonlarının sunulmalıdır. Bir diğer ifadeyle açık rıza metinleri açık, sade ve kafa karışıklığına yol açmayacak şeffaflıkta ve kullanıcı dostu olmalıdır.
- Kişisel verilerin işlenmesi için ilgili kişilerin aydınlatılması yerine getirilmesi gereken yükümlülüklerden biri olduğundan, çerez paneline kişisel verilerin işlenmesine dair bir açıklama ya da bir link koyulmalıdır. Bu çerçevede çevrimiçi reklamcılık çerezlerinin kullanımında açık rızanın, “kullanım koşulları ve sözleşmesi” ya da “gizlilik bildirim” gibi dokümanların içerisine yerleştirilmesi ilgili kişinin yanıltılması anlamına gelmektedir. Aksi halde çerez vasıtasıyla veri sahibinin açık rızasının ön koşullu olarak alınması alınan rızayı geçersiz kılacaktır.

• Çerez Duvarları:

Veri sorumluları tarafından dikkat edilmesi gereken bir diğer uygulama ise çerez duvarlarıdır. Çerez duvarları bir ziyaretçinin internet sitesinde yer alan tüm çerezlerin kullanılmasına onay vermedikçe internet sitesinin içeriğini görüntülemesini engelleyen uygulamalardır. Buna göre hizmetin ön koşulu olarak internet sitesine erişim için çerez duvarı konulması şeklinde çerezlere rıza alınması ilgili kişilerin özgür iradesine zarar vereceğinden, alınan açık rıza geçersiz olacaktır.

• Dark Patterns:

Türkçe’de karanlık desenler olarak tanımlayabileceğimiz dark patterns, bir internet sitesi ziyaretçisini iradesi dışında hareket etmeye yönlendiren tasarım hileleridir.

Örneğin bir internet sitesine girdiğinizde açılan pop-up'ı kapatmak için elimiz her zaman sağ üst köşedeki çarpı işaretine gider ve o pop-up'ın kapatılacağını zannederiz; halbuki dark patterns olarak o internet sitesi pop-up'ın sağ üst köşesine bir çarpı işareti değil de bir artı işareti koymuştur ve biz pop-up'ı kapatmak için tıkladığımızı zannettiğimizde bizi başka bir siteye yönlendirir. Bu yöntemin çerez yönetim panelinde kullanıldığını düşündüğümüzde her şey daha da netleşiyor değil mi?

İyi uygulama örnekleri olaraksa ilk olarak KVKK'ya uygun, gerekli unsurları taşıyan, sade ve anlaşılır bir dille yazılmış çerez aydınlatma metni ve çerez politikası karşımıza çıkmaktadır. Bu noktada iyi uygulama örneği olarak mutlaka çerezlere ilişkin aydınlatma metni ile çerez politikası hazırlanmalı, aydınlatma metninde yer alan işleme amaçları, hukuki sebepler, aktarım gibi başlıklar sadece çerezler yoluyla yapılacak kişisel veri işleme faaliyetleri için düzenlenmelidir. Bu metinlerde, internet sitesinde kullanılan çerezlerin hem teknik adlandırmalarına hem de ziyaretçilerin anlayabileceği şekilde bunların tanımlarına yer verilmeli, kaç gün saklanacağı açıkça belirtilmeli, mümkünse hangi çerezin ne işlevi olduğu örneklendirilmeli ve o sitede kullanılmayan bir çereze metinlerde yer verilmemelidir. Yani metinler "genel" değil, o site için "özel" olarak titizlikle hazırlanmalıdır. Öte yandan kullanıcı dostu bir arayüze sahip olan çerez yönetim panelleri de iyi uygulama örneklerinin olmazsa olmazıdır.

Her bir web sitesi kendine has kullanıcı arayüzü ve deneyimine sahip olduğu için çerez yönetiminin yapıldığı bantlar ve açılır yönetim ekranlarının da bu deneyime uygun olarak tasarlanması gerekmektedir.

Aracın konumlandığı alandan başlayarak sitedeki diğer elementler ile çakışmaması, kurumsal renk ve yazı tipi kullanımı dikkat edilmesi gereken başlıca öğelerdir. Böylece kullanıcılar alışkın oldukları deneyimi yaşarken çerez yönetimini de dilediği gibi yapılandırabilirler.

Deneyim ve görsellik çalışılırken KVKK Çerez Uygulamaları Hakkında Rehberi baz alınmalı ve istenen uyumluluk standartları önceliklendirilmelidir. 3 butonlu kullanım ve eşit derecede "hepsini kabul et", "hepsini reddet" ve ayarlar butonu sunulmalı. Butonlar renk ve hiyerarşi olarak ayrışmamalıdır. Kullanıcıların ayarlarını tekrardan yapılandırabildiği ikon ve ayarların opt-out(kapalı) gelmesi dikkat edilmesi gereken diğer hususlardır.

6. Çerezleri Kabul Etmek ya da Etmemek? İşte bütün mesele bu 😊

Site ziyaretçilerinin, çerez dediğimiz küçük veri dosyalarının tarayıcıya yerleştirilmesi bir sitenin deneyimini maksimumda kullanması için önemlidir. Gerekli çerezler dışında, site daha iyi bir kullanım için fonksiyonellik ve pazarlama faaliyetleri sebebiyle yerleştirilen çerezler kullanıcının rızası dışında tarayıcıda konumlandıklarında verileri toplamaktadır. Burada site ziyaretçilerinin farkındalığının yüksek olması ve çerezlerin kabul ya da reddinin bir fırsat değer önerisini görüyor olmaları gerekmektedir. Bu değer önerisinin de veri sorumlusu olarak site sahiplerinin, kategori ve çerez açıklamalarını doğru yönlendirme ile yazmaları özelinde oluşturmaları beklenir.

Kullanıcılar Neden Çerez İzinlerini Kabul Etmez?

Ziyaret ettikleri her sitede bir bilgilendirme bandı ya da çerez aracı ile karşılaşan kullanıcılar, belirli bir deneyim süresi sonucunda araçları görmezden gelme / reddetme eğilimine sahip olmaktadır. Buna da yukarıda değindiğimiz gibi rıza yorgunluğu denmektedir.

Site sahiplerinin rıza oranlarını artırmak için çerez yönetimi sürecinde birtakım optimizasyon yöntemleri uygulamaları gerekmektedir. Bunların arasında sizlere ve ziyaretçilerinize kişiselleştirilmiş bir deneyim sunan çerez yönetimi aracını bulmak en başta gelmektedir.

Sitenizin kullanıcı deneyimi ve davranışları doğrultusunda kurumsal dilinizi konuşabilecek şekilde aracı revize etmek rıza oranlarınızı artıracaktır. Süreçleri takip etmek için doğru test planlamasını yapmak ve A/B testler için sağlam gruplar belirlemek yardımcı olacaktır.

Araç üzerinde ise özellikle ikinci katmanda tanımlama bilgisi ayarları üzerinde ayrıntı düzeyini ayarlamak ve kırılımlara bölmek, kullanıcıları boğmadan aydınlatma yapmanızı sağlayacaktır. Böylelikle kişiselleştirilmiş ayarlarda opt-in (aktif) çerez sayısında ve kabul et butonu üzerinden atılan isteklerde artış görüntülüyor olacaksınız.

Efilli olarak bizlerin, tüm bu optimizasyon çalışmalarımız ve gerçekleştirdiğimiz testler doğrultusunda sektörler bazında elimizde bulunan istatistikleri de paylaşmak isteriz. Çünkü bu süreçte, site ziyaretçileriniz ve hitap ettiğiniz segment doğrultusunda kişiselleştirmeleriniz de değişip şekillenecektir.

Sektör	Kabul Oranı	Red Oranı
E-Ticaret	%63	%37
Finans	%72	%28
İçerik siteleri	%68	%32
Sağlık	%76	%24
Turizm	%77	%23
B2B	%46	%54
Hizmet	%34	%66

Konu, küresel olarak ele alındığında dijital dünya hakkında kapsamlı global raporlar hazırlayan We Are Social yayınladığı son raporda insanların çerezler uyarılarına karşı nasıl tepkiler verdiğine dair şaşırtıcı bilgiler sunuyor. Dünya genelinde, çalışma çağındaki internet kullanıcılarının ancak %37'sinin çerezleri en azından bazı zamanlarda reddettiği tespit edilmiş.

Avusturyalılar (%55,5) ve Almanlar (%51,4) çerezleri reddetme olasılığı en yüksek olanlar. Listenin en alt sırasında yer alan Güney Koreliler (%19,7) ve Japonlar (%17,1) ise çerezleri reddetme olasılığı en düşük olanlar.

Zira her 5 kişiden 1'den azı çerezleri en azından bazı zamanlarda reddettiklerini belirtmiş. Ülkemiz açısından ise çerezleri reddetme olasılığı %47,1 oranında gerçekleşmiş ve listenin 9. sırasında yer bulmuş. Genç kullanıcıların çerezleri reddetme olasılığı, ebeveynlerinin nesline göre yalnızca biraz daha fazla diyebiliriz.

7. Dijital Pazarlamada Çerezlere Neden İhtiyaç Var?

Geleneksel medya (TV, Gazete, Dergi, Radyo) 2000'li yıllarla birlikte dijital medyaya dönüşmeye başladı. Medyanın en önemli gelir kalemi olan reklamcılık da bu değişimden fazlasıyla etkilendi. Dijital medya, geleneksel medyaya oranla daha hedeflenebilir, ölçümlenebilir ve veri tabanlı olması nedeniyle günümüzde reklam verenler tarafından daha sık tercih edilmektedir. Ticari işletmeler hedef kitlelerine özelleştirilmiş reklam göstermek ve reklamlar sonucundaki etkiyi (satış, marka bilinirliği vb.) ölçmek yoluyla pazarlama bütçelerini yüksek verimlilikte kullanabilirler.

Tüm bu hedefleme ve ölçümlenmenin arkasında ise çerezler aracılığı ile toplanan veriler bulunuyor. Kullanıcıların internet ortamında yaptığı gezinmeler, tıklamalar, alışveriş geçmişi vb tüm davranışsal hareketler çerezler sayesinde kitle segmentlerine dönüştürülüyor. Bu segmentlere yapılan hedeflemeli reklamlardan ise yüksek getiri elde ediliyor.

Örnek olarak bir e-ticaret sitesini ele alalım. Kullanıcı bir ürünü inceledi fakat almadı. İlgili e-ticaret sitesi bu sırada kullanıcının tarayıcısına trafik bilgisi içeren çerezler bırakıyor. Bir süre sonra kullanıcı başka bir sitede yaptığı gezintide tarayıcısına bırakılan 3. parti çerezler sebebiyle daha önce gördüğü ürüne reklam olarak rastlıyor. Yeniden hedefleme reklamlarının ürünü tekrar hatırlatması ve kullanıcılara bir şey kaçırdırlarmış hissi yaratması satın alma kararında büyük rol oynamaktadır. Böylece kullanıcı web sitesi dışına çıksa bile site satış potansiyelini devam ettirebilmektedir.

8. Çerezsiz Bir İnternet Mümkün Mü?

Çerezlerin olmadığı bir internetin nasıl mümkün olacağı hala tartışma konusu. Tartışmaların odağında ise pazarlama faaliyetlerinin nasıl etkileneceği sorusu geliyor. Apple ve Firefox gibi pek çok firma 3. parti çerezleri kaldırmış/kısıtlamış durumda fakat Google gibi gelirin büyük çoğunluğu reklamdaki gelen şirketler için bu durum bir çıkmaza dönmüş durumda.

Google, 2020 yılında 2 sene içerisinde 3. parti çerezleri tarayıcısı Chrome'dan kaldıracığını açıklamıştı. Geçtiğimiz sürede Federated Learning of Cohorts (FLoC) ve Topics API ismini verdiği 2 teknolojiyi deneyen Google beklediği verimi alamadığı için çerezlerin kullanılmaması konusunu 2024'e erteledi.

Çok büyük bir ekonominin döndüğü dijital pazarlama ekosistemi de yüksek dönüşüme sahip kullanıcıları kaybetmemek ve ölçümlenebilirlik kapasitelerini sürdürmek için yeni çözümler üretmeye başladı. API'lar ile anonim veri paylaşımı, Fingerprinting, Üyelik Birliklikleri, Birleşik Kimlik Çözümleri gibi yeni ve teknik gereksinimi yüksek teknolojiler 3. parti çerezlerin tamamiyle kalkması sonrasında önemli rol oynayacaklar.

Ayrıca Web3 teknolojileri, AI yatırımları ve diğer gelişmeler ilerleyen dönemde gizlilik öncelikli pazarlamaya katkı sağlayabilir.

9. İlgili Kişilere Öneriler?

Kişisel verisi işlenen tüm ilgili kişiler, unutmamalıdır ki ziyaret ettikleri hemen her sitede çerez kullanılıyor. Özellikle bir kullanıcı hesabınızla giriş yaptığınız internet sitesindeyseniz o sitede çerez kullanıldığından emin olabilirsiniz. Bu noktada girdiğiniz internet sitesine nasıl ki üye olurken doldurduğunuz formun altında kişisel verilerinizin işlenmesine ilişkin bir aydınlatma metni varsa, siteye ilk girişinizde de çerez kullanımına ilişkin bir aydınlatma metninin bulunması KVKK kapsamında öngörülmesi bir yükümlülük olup, kişisel verisi işlenen bireyler açısından da aydınlatılmak Anayasal bir haktır. Bu sebeple her şeyden önce ziyaret edilen internet sitesinde çerezlerin kullanıldığına dair bir bilgilendirmenin olup olmadığına bakmalısınız.

Ayrıca bu bilgilendirme ekranında kullanıldığı belirtilen “zorunlu çerezler” dışındaki performans ve analiz çerezleri, hedefleme/ davranışsal reklamcılık çerezleri gibi çerezlerin otomatik olarak (yani siz izin vermedikçe) kapalı (devre dışı) olup olmadığını kontrol ettikten sonra sitedeki gezintinize devam edin.

Eğer sizin izniniz olmadan otomatik olarak açık gelen performans ve analiz çerezleri, hedefleme çerezleri, reklam çerezleri gibi çerezler varsa bunları devre dışı bırakmak isteyip istemediğinize karar vermeden sitedeki gezintinize devam etmeyin.

Eğer zorunlu çerezler haricindeki diğer çerezleri kabul etmek durumunda bırakılıyorsanız sitedeki gezintinize devam etmemeniz veri mahremiyetinizi sağlamanız adına son derece önemlidir.

Tüm bunların yanında, çerezleri kullanan/ yerleştiren veri sorumlusuna, yani internet sitesine KVKK kapsamında başvuru yapıp çerezlerin kullanımına dair çekincelerinizi, itirazlarınızı ve sorularınızı iletebilirsiniz.

Bunun yanı sıra, zorunlu çerezler dışındaki çerezler otomatik olarak açık (etkin) geliyorsa, çerezlere ilişkin “Tümünü Kabul Et” seçeneği olmasına rağmen “Tümünü Reddet” seçeneği karşınıza çıkmıyorsa, zorunlu çerezler dışındaki çerezleri kapatmanız zorlaştırılıyor veya engelleniyorsa KVKK kapsamında internet sitesini Kişisel Verileri Koruma Kurulu’na şikayet edebileceğinizi unutmayın.

KVKK kapsamındaki haklarınızı hatırlamak için Kişisel Verilerin Üzerindeki Hakların Farkında Mısın? adlı rehberi incelemenizi öneririz.

10. İş Dünyasına Öneriler?

Veri koruma yasaları ve mevzuatları dünyanın hemen hemen tüm ülkelerinde hayata geçti ve aktif olarak uygulanmakta. Veri koruma yasalarının şirketlere getirmiş olduğu maddi yük ve pazarlama kısıtları azımsanmayacak boyutta fakat uyumluluk sağlamak ve bunu sürdürmek şirketlerin içselleştirmesi gereken bir gerçek.

Yapılan araştırmalara göre günümüzde kullanıcıların büyük çoğunluğu veri gizliliği konusunda güvenmedikleri şirketlere para harcamıyor ve bu davranışın gelecekte katlanarak artması öngörülüyor.

Veri gizliliği ve koruma yatırımlarının kısa vadeli olarak negatif gözükse de uzun vadeli olarak şirketler için pozitif bir yatırım olduğundan bahsedebiliriz. Veri gizliliği ve güvenliği için yapılan teknik yatırımlar, uyumluluk süreci için harcanan efor ve gizlilik öncelikli tasarımın uzun vadeli olarak şirketlerdeki pek çok işleyişi kolaylaştırması beklenebilir.

Şirketler panik yapmadan kısa, orta, uzun vadeli veri güvenliği ve gizliliği stratejilerini hazırlamalı ve vakit kaybetmeden uygulamaya başlamalıdır. Planlama, kaynak aktarımı ve uygulama süreçleri düzenli olarak takip edilmeli. Tüm bu süreçler kusursuz işlemeye başladığında ise şirketler için iç denetimin gündemlerinden biri olarak veri güvenliği ve gizliliği denetlenmeli.

Çerez kavramı da yatırım yapılması gereken veri gizliliği konularından bir tanesi. Doğru hazırlanmış bir çerez politikası ile kullanıcıları aydınlatma yükümlülüğüne ek olarak bir çerez yönetim platformu ile çerez izinlerinin özelleştirilmiş bir deneyim ile toplanması gerekiyor. Ancak izinli veriler ile pazarlama yapılabileceği için yüksek izin oranı şirketlerin odaklarından bir tanesi olmalı.

11. Çerezler Sözlüğü

- **Oturum Çerezleri:** Oturum çerezleri (Session Cookies) kalıcı olmayan çerez türleridir. Kullanıcının tarayıcısını kapatana kadar ziyaret ettiği internet sitelerinin bilgilerini tutar. Bir oturumda kullanıcının diğer sayfalarla olan etkileşimi izlemek için kullanılır.
- **Kalıcı Çerezler:** Bu çerezler belirli bir tarihe kadar saklanan çerez türüdür. Ziyaret edilen internet sitesi bu çerezin silineceği tarih belirler veya silme işlemi manuel olarak yapmanız gerekir. Bu bilgiler arasında sayfanın dil ayarları veya oturum açma bilgileri örnek verilebilir.
- **Güvenlik Çerezleri:** Bu çerez türü, tanımlama bilgisinin kapsamını "güvenli" kanallarla sınırlayan ve güvenlik öz nitelik kümesine sahip bir HTTP çerez türüdür.
- **HttpOnly Çerezler:** Bu çerez türü, istemci tarafı komut dosyalarının verilere erişmesini engelleyen bir tarayıcı tanımlama bilgisine eklenen bir etikettir. Özel tanımlama bilgisine sunucu dışında herhangi bir şey tarafından erişilmesini engelleyen bir kapı sağlar.

- **Üçüncü Taraf Çerezler:** Ziyaret edilen internet sitesinin kendisi tarafından oluşturulmayan fakat sitede yer alan reklamların oluşturduğu çerez türüdür. Kullanıcıya daha etkili reklam sunmak ve yeniden hedefleme yapabilmek için tercih edilir.
- **Super-çerezler:** Bu çerezler, kullanıcının internet tarama geçmişi ve alışkanlıkları hakkında veri toplamak için bir internet servis sağlayıcısı (ISP) tarafından bir HTTP başlığına eklenen bir tür izleme çerezidir.
- **Zombi Çerezler:** Bu çerez türü, silindikten sonra kendini tekrar ederek oluşur. Silinmesi ya da kaldırılması diğer çerez türleri kadar basit değildir. Bazı internet tarayıcılarında Zombie Cookies silme seçeneği bulunur.
- **Birinci taraf çerezler:** Bu çerezler, internet sitelerince otomatik oluşturulur ve optimizasyon için kullanılır.
- **Kimlik Doğrulama Çerezleri:** İnternet sitesine üyelik bilgileri ile giriş yaptıktan sonra bu bilgileri saklayan ve tekrar giriş yapılmamasını sağlayan çerez türüdür.
- **İzin Çözümü:** İzin çözümü, eklediğiniz tüm etki alanlarını tutan bir kapsayıcı olarak çalışır. Ayrıca, açılır pencere, politika ve gizlilik kontrolleri için tanımlama bilgisi ayarlarını sağlayan çözümdür.
- **Alan Adı:** Web sitenizin adresi- bir son kullanıcının ziyaret etmek için adres çubuğuna yazdığı şey. Kök alanlar (cookieinformation.com) ve alt alanlar (support.cookieinformation.com), Çerez Bilgileri platformunda ayrı alanlar olarak kabul edilir.
- **Kullanıcı:** Kullanıcı, Çerez Bilgileri veri tabanı hesabındaki bir hesaba eklenen bir e-posta adresidir. Kullanıcılar yalnızca bir hesapla ilişkilendirilebilir ve benzersiz bir e-posta ve şifreye sahip olabilir.
- **İzin Yönetim Platformu:** Giriş yapabileceğiniz self servis platform. Platform, efilli.com alan adından kullanıcı girişi ile kullanılabilir.
- **Uyumluluk Panosu:** Onay oranları ve tanımlama bilgisi tarama sonucu hakkında size fikir veren bir raporlama aracı.

- **Çerez Tarama:** Otomatik işlem, seçilen tarama sıklığına bağlı olarak ayda bir, haftada bir veya her gün gerçekleşir. Tarama sonucu, etki alanında bulunan çerezlerin bir listesidir.

Tarama derinliği, çerez bilgilerinin kaç sayfa taradığını ifade eder; tarama sıklığı, çerez bilgilerinin alanınızı ne sıklıkta taradığını ifade eder.

- **Açılır izin penceresi:** Son kullanıcıları tanımlama bilgilerinin kullanımı hakkında bilgilendiren ve kabul edip etmemelerini sağlayan etkileşimli bir açılır pencere. Taramalardan elde edilen en yeni veriler, onay açılır penceresini doldurur.

- **İzin Yeniden Yapılandırma İkonu:** Yenileme simgesi, daha önce izin vermiş kullanıcıların izin ayarlarını yeniden yapılandırması için web sitesi tarafında tıklanabilir olarak siteye eklenen ikonlardır.

- **Çerez Bildirimi:** Tanımlama bilgisi bildirim, tanımlama bilgileri tarayıcısı tarafından belirli bir etki alanı veya bir izin çözümü içindeki etki alanları koleksiyonu için bulunan tanımlama bilgileri tablosudur. Aynı tarama sonucu, onay açılır penceresinde ve premium uyumluluk kontrol panelinde görünür.

- **Çerez Politikası:** Çerez politikası, çerezlerin işlenmesini çevreleyen daha uzun bir politika metnidir. Aynı zamanda şirket veri sorumlusunun iletişim bilgilerini ve iznin nasıl geri çekileceğine ilişkin bir kılavuzu içerir.

- **Gizlilik Kontrolleri:** Onay açılır penceresinin bir kısmı ve ayrı bir pencere ögesi, kullanıcıların izinleri için farklı kategorileri açıp kapatmasına olanak tanır.

- **Paylaşılan İzin:** Aynı izin çözümündeki etki alanları, izni paylaşabilir, bu nedenle kullanıcıların yalnızca ziyaret ettikleri ilk alan adına izin vermesi gerekir.

- **Uyumluluk:** Tanımlama bilgisi izinlerinin ve mobil uygulama izinlerinin toplanmasıyla ilgili ulusal ve Avrupa düzenlemelerine uygundur.

- **Onay:** Son kullanıcıların çerez kategorilerinin tümünü veya bazılarını reddetmesinden veya kabul etmesinden kaynaklanan veriler.

Kaynakça

- Admin. (2022, August 16). Rıza Yorgunluğu Nedir, Başa çıkmak Mümkün mü? Verini Korum | Mahremiyet Her Şeydir! Retrieved February 3, 2023, from <https://verinikoru.org/riza-yorgunlugu-nedir-basa-cikmak-mumkun-mu/>
- Advantages for netid users. European netID Foundation. (n.d.). Retrieved February 3, 2023, from <https://enid.foundation/en/netid/>
- Att. Dr. Cigdem Ayozer Ongun. (2022, November 10). Regulations regarding the processing of personal data with cookies - data protection - Turkey. Regulations Regarding The Processing Of Personal Data With Cookies - Data Protection - Turkey. Retrieved February 3, 2023, from <https://www.mondaq.com/turkey/data-protection/1249256/regulations-regarding-the-processing-of-personal-data-with-cookies>
- Bennett, C., Gratton, T., & Yao, J. (2020, April 2). Website cookies in Canada: Is consent required? Lexology. Retrieved February 3, 2023, from <https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=9a2dd4b7-bf75-4957-ac97-331ac98cebca>
- Branch, L. S. (2023, February 2). Consolidated federal laws of Canada, Personal Information Protection and Electronic Documents Act. Personal Information Protection and Electronic Documents Act. Retrieved February 3, 2023, from <https://laws-lois.justice.gc.ca/ENG/ACTS/P-8.6/index.html>
- Cookie law: Everything you need to know. Cookie Law Info. (2022, November 25). Retrieved February 3, 2023, from <https://www.cookie-law.info/cookie-law/>
- Cookies and similar technologies. ICO. (n.d.). Retrieved February 3, 2023, from <https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-pecr/cookies-and-similar-technologies/>
- Court of Justice of the European Union, Judgment in Case C-673/17

- Courtney M. Bowman, K. J. M. (2021, March 3). The California Consumer Privacy Act of 2018. Proskauer on Privacy. Retrieved February 3, 2023, from <https://privacylaw.proskauer.com/2018/07/articles/data-privacy-laws/the-california-consumer-privacy-act-of-2018/>
- Courtney M. Bowman, K. J. M. (2021, March 3). The California Consumer Privacy Act of 2018. Proskauer on Privacy. Retrieved February 3, 2023, from <https://privacylaw.proskauer.com/2018/07/articles/data-privacy-laws/the-california-consumer-privacy-act-of-2018/>
- EPrivacy Directive and GDPR impact cookie law - 2022. GDPR EU. (2022, November 28). Retrieved February 3, 2023, from <https://www.gdpneu.org/eprivacy-directive-and-gdpr-impact-cookie-law/>
- GDPR, cookies and ePrivacy Directive - Unione Blog. (n.d.). Retrieved February 3, 2023, from <https://unione.io/en/blog/gdpr-e-privacy-directive,-cookies>
- Goel, V. (2022, January 25). Get to know the new topics API for privacy sandbox. Google. Retrieved February 3, 2023, from <https://blog.google/products/chrome/get-know-new-topics-api-privacy-sandbox/>
- Guide to navigating coppa - interactive advertising bureau. (n.d.). Retrieved February 3, 2023, from https://www.iab.com/wp-content/uploads/2019/10/IAB_2019-10-09_Navigating-COPPA-Guide.pdf
- How do the cookie rules relate to the GDPR? ICO. (n.d.). Retrieved February 3, 2023, from <https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-pecr/guidance-on-the-use-of-cookies-and-similar-technologies/how-do-the-cookie-rules-relate-to-the-gdpr/#GDPR1>
- Judgment in Case C-210/16, Court of Justice of the European Union
- Kişisel verileri Koruma Dergisi - DergiPark. (n.d.). Retrieved February 3, 2023, from <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1788317>
- Kişisel verileri Koruma Dergisi - DergiPark. (n.d.). Retrieved February 3, 2023, from <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1788317>

- Kişisel Verileri Koruma Kurumu: KVKK: "Veri Sorumlusunun Kanuni Yükümlülüğünü Yerine getirmek için işlediği Kişisel Verileri meşru Menfaat çerçevesinde Kullanma Talebiyle Kuruma Yapmış Olduğu Başvuru" kişisel Verileri Koruma Kurulunun 25/03/2019 tarihli ve 2019/78 sayılı karar özeti. Kvk. (n.d.). Retrieved February 3, 2023, from <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5434/2019-78>
- Kişisel Verilerin Korunması Çerçevesinde Çerezler; Uygulama Örnekleri, Lexpera Blog
- KVKK. (n.d.). Retrieved February 3, 2023, from <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5394/Aydinlatma-Yukumlulugununun-Yerine-Getirilmesi-Rehberi>
- KVKK. (n.d.). Retrieved February 3, 2023, from <https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/224af10e-ff71-4cc9-9e18-c6c142f8da05.pdf>
- KVKK. (n.d.). Retrieved February 3, 2023, from <https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/224af10e-ff71-4cc9-9e18-c6c142f8da05.pdf>
- KVKK. (n.d.). Retrieved February 3, 2023, from <https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/224af10e-ff71-4cc9-9e18-c6c142f8da05.pdf>
- KVKK, K. 2020/173 T. 27.2.2020, Lexpera
- KVKK, K. 2022/229 T. 10/03/2022, Lexpera
- Lex - 02011R0010-20200923 - en - EUR-Lex. EUR. (n.d.). Retrieved February 3, 2023, from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02011R0010-20200923>
- Office of the Privacy Commissioner of Canada. (2019, May 31). Pipedata in brief. Office of the Privacy Commissioner of Canada. Retrieved February 3, 2023, from https://www.priv.gc.ca/en/privacy-topics/privacy-laws-in-canada/the-personal-information-protection-and-electronic-documents-act-pipeda/pipeda_brief/

- Secure development lifecycle - cisco. (n.d.). Retrieved February 3, 2023, from https://www.cisco.com/c/dam/en_us/about/doing_business/trust-center/docs/cisco-secure-development-lifecycle.pdf
- Staff, the P. N. O., & Gaynor, A. (2022, June 23). Children's Online Privacy Protection Rule ("coppa"). Federal Trade Commission. Retrieved February 3, 2023, from <https://www.ftc.gov/legal-library/browse/rules/childrens-online-privacy-protection-rule-coppa>
- What are Pecer? ICO. (n.d.). Retrieved February 3, 2023, from <https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-pecr/what-are-pecr/>
- What are the rules on cookies and similar technologies? ICO. (n.d.). Retrieved February 3, 2023, from <https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-pecr/guidance-on-the-use-of-cookies-and-similar-technologies/what-are-the-rules-on-cookies-and-similar-technologies/#rules7>
- What is an identity graph?: Everything you need to know. Richpanel. (n.d.). Retrieved February 3, 2023, from <https://www.richpanel.com/blog/what-is-an-identity-graph>
- What is the EU Cookie Law (eprivacy directive)? Cookie Script. (2022, April 26). Retrieved February 3, 2023, from <https://cookie-script.com/privacy-laws/cookie-law>
- What is the EU Cookie Law (eprivacy directive)? Cookie Script. (2022, April 26). Retrieved February 3, 2023, from <https://cookie-script.com/privacy-laws/cookie-law>